

צו האופנה

אופנה מהירה היא קטסטרופה סביבתית מתגלגלת. חדשנות של יוזמות מקומיות מסמנת את הכיוון העתידי של התעשייה

מאת תמי בן־שחר

תעשיית האופנה המהירה נחשבת למוזמת השנייה בגודלה בעולם. זו חממה רבים נפטלים בתהליך הייצור והשינוע שלה, בעוד שגידול הכותנה דורש כמויות מים עצומות והדברה מסבכת. כ-2,600 ליטרים של מים נדרשים לצורך ייצור חולצת כותנה אחת, וכ-10,000 ליטרים משמשים לייצור זוג מכנסי ג'ינס. בדים סינתטיים כמו פוליאסטר וניילון עשויים נפט מזהם, ובתהליך הכביסה שלהם מורמים מדי שנה 190 אלף טון של סירי סקסטיל אל מי הים ולמאגניזיום אחרים, שם הם נאכלים בסופו של דבר על ידי דגים – וכך מגיע לקיבתנו פלסטיק שלא היינו מודעים לקיומו בשרשרת המזון שלנו. רק כ-15% מהבגדים שלנו ממוחזרים, ולבדים הסינתטיים, המרכיב כ-72% מהבגדים שלנו, נדרשות כ-200 שנה להתכלות. תהליכי הצביעה וההלבנה של הטקסטיל מהמים ומרעילים את האדמה ומאגר המים. כריתות עצים מוגברת לצורך ייצור בדי הוויסקו, המודל (Modal) והמשי הסינתטי גורמת להיעלמותן של ריאות ירוקות ברחבי העולם ולהפרת האיוון האקולוגי.

נתונים קודרים אלה מדרבנים מעצבים לייצור תרונות יצירתיות חדשניים. נסיונות לפתח טקסטיל מאבות ים מצויים בעיצובם, כמו עי שמוש בסביבי עלי אננס (Pinatex) לייצור תחליף עור מנחיים, בעיקר עבור עיי צוב בגדים, ותיקים ונעליים דמויי עור סיבים מתערובת של פולי קפה גרוסים וקבוקי פל' סטיק ממוחה, שעברו חימום, החיסו ועורגנו (אקסטרויה), למצוא מתאימים במיוחד לענפי בגדי הספורט המתנאות. בשל תבונתו של הקפה כמנטרל ריחות, אפשר למצוא גם ריעות טקסטיל מתרבות חיידקים, מהדווש בגדים בדרכים פמפיתיות ומקוריות, לצד מייח' זור פסולת והפיכתה לפריטים נחשקים.

אל עפר נשוב

סטארטאפ ההלבשה הלונדוני Vollebak נחשב פורץ דרך בתעשיית האופנה וזכה בפרסי חדשנות מהמגזינים "טיים" ו"Fast Company". בולבאק מניסים את הטכנולוגיה, החדשנות והמדע לצורך עיצוב אופנה, מתוך מחשבה על האתגרים שהעמיד מונח לאנשות. על שם החברה רשומות המצאות כמו זיקט עשוי סיבי נחושת שדוחה וירוסים חיידקים, בניסיון להתגונן מפני מחלות, או שעון העשוי כולו פסולת אלקטרונית. בולבאק יצרו גם חולצות המתכלות במלואן בתהליך קומפוסט רגיל. עם תום השימוש בהן קוברים אותן באדמה, ותוך כשלוש שעות החדשים הן נאכלות במלואן על ידי תולעים. החולצות עשויות בד מסיבי עצי אקליפטוס, אשר ואשויות, ועליהן הדפס שנעשה מדיו אצות ים שאינו מייבש את הסיבי. מיידיו וולבאק, התאומים ניק ווסטי טיבול, מכונים ה"סטלה של ערי לם האופנה".

פילום: SUNLEE / מתוך חשבון הפליק' של Vollebak

תיקי עצמפצים

אליגורו ואלון נתנאל הם המייסדים הבעלים של מותג Remeant, העושה שימוש מחדש בפלסטיק מאריות חרפמיות, כמו ניילון עצמפצים. בפנטגן בלדי שפיתחו השיי, הם מצליחים להשיש מחדש את הפלסטיק, לצבוע אותו ולהעניק לו תכונות של חומר גיע' למגע עמי, קל לניקוי ובישימוש עבור מגוון פריטים רחב: אבזר אופנה, תיקים, נעליים, כריות ורהיטים. רימנט אולקציית תיקים מנוגנת: תיק צד, תיק גב פאוצים, קלאצים וארנקים הנמכרים אונליין ברחבי העולם. בנוסף, מעצבים, חברות שונות וסטארטאפים נמנים עם קהל לקוחותיהם. העושים שימוש בטקסטיל הניילון הממוחזר לשימוש בעיצובים שלהם. רימנט קיבלה מימון חברה מהמרכז לחדשנות בשנקר והמרשות לחדשנות בישראל.

tamibensaharwriting@gmail.com

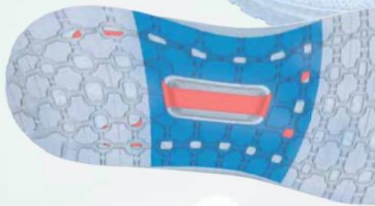
נעלי אדידס מקולקציית
Primeblue בשיתוף עם Parley
צילום: צילום אדידס
for the Oceans

צדק חלוקתי

מאה אריון מעצבת אופנה ומרצה בכירה בשנקר משתמשת בגנדים שינים, מפרקת ומר"י כיבה אותם מחדש באופן חדש ומפתיע. לדבריה, העדויות העצומה בתעשיית האופנה המהירה, שבה הטרגדים של היום הם האשפה של מחר, גרמו לה להבין כי ישנו "הדף" חומרי עצום שכ" בר קיים בעולם, שברצונה להשמיש כחומר הג'רם בעיצובה. בביאנלה לאומנויות ועיצוב המתקיימת בימים אלה במזוואן אריון ישראל בתל אביב, מציגה אריון פריטים מתוך קולקציה בשם "עצבים חשופים", שצירה במהלך שבוע העיצוב בלונדון ב-2018, כחלק מהביתן הישראלי. אריון הומינה ישראלים לשלוח לה חולצות טי משומשות, אותן לקחה ללונדון, ובמקביל רכשה בלונדון בתנאות צדקה חולצות נוספות שעליהן כותבים והדפסים שונים. מדי יום הציגה אריון בגד חדש מהבגדים שפירקה והרכיבה. מבדות העיצוב של אריון והשימוש הרכיבתות במטרים מיליוניים ובסימנים גרפיים, הפכו את חולצות הטי הבסיסיות לבגדים בעלי גורות מר'רכבות אופנתיות.

בגד מקולקציית Exposed Nerves
של מאיה אריון. צילום: רועי נבון

מצילים את הים

אדידס משתפת פעולה מזה חמש שנים עם ארגון Parley the Oceans, שהוקם במטרה לנקות את פסולת הפלסטיק מהימים החופיים. הארגון אוסף את הפלסטיק ממעמקי הים ומח'מים, וממוחזר אותו לסיבי פוליאסטר שבהם משתמשת אדידס בייצור סלקציות שונות. בהן קולקציית Primeblue שהושקה בקיץ 2020. אדידס הכריזה כי עד 2024 היא מתכננת לעבור לשימוש מלא כסיבי הפוליאסטר הממוחזרים במגוון מוצרים. ב-2018 הקימה עקית הספורט תנועה בשם Run for the Oceans, לצורך העלאת המודעות הסביבתית העולמית למשבר זיהום הפלסטיק הימי. ביוני של אותה שנה, הכריזה אדידס על מרוץ שבו התחייבה לתרום לבית הספר הימי של פלרלי דולר אחד עבור כל קילומטר ריצה. במרוץ זה נאסף סכום של כמיליון דולר שנתרם לארגון, והשתתפו בו רצים מכל העולם.

בגדי המלך החדשים

The Fabricant הוא בית אופנה דיגיטלי שממוקם באמסטרדם, הולנד. הבגדים שבעיצובו הם וירטואליים כלבה, ללא צורך בתעשייה, יצוא, שיוע או מיחזור. באתר הסטודיו נאמר כי המשאב היחיד "הגבובו" של הסטודיו הוא

דאטה, תוך ניצול המיניון כלבה. הסטודיו מעצב גנדים ונורות ברז' ומדד והופך אותן לתלת-ממדיות ובעלות תנועה באמצעות תוכנות אנימציה. לפבריקאנט שיתופי פעולה עם מעצבים כגון טומי הילפינג, פומה, Bathing Ape, וקארלינגס הנורווגי. על הבגד הדיגיטלי הראשון שמכר הסטודיו שילמה לקוחה פרטית בשם מרי 9,500 דולר, אולם באתר הסטודיו ניתן למצוא גם בגדים להורדה חינם. גם הבגדים הדיגיטליים מותאמים לקהל המושפע ממשחקי מחשב כמו פורטנייט, שבהם קונה המשתמש מבחר "סקינים" ואבוזר לביש וירטואליים עבור השחקן שלו. בעידן הווה, ללבוש הדיגיטלי יש משמעות חדשה: כך ניתן למעשה לשבת בבית בטרנז'נג, בעוד שמדג'ר תנו על המסך לובשת את הבגד הדיגיטלי שהורדנו.

אבוזר לביש דיגיטלי
The Fabricant X. צילום: SOORTY

תיון ג'ב של Remane
צילום: דימה קומיסניץ
Pivo-13

